

ἩΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος εἰκοστός.

Συνδρομὴ ἰτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν ἄλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρροῦνται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶνε ἰτήσια. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπι τῆς ἑταιρ. Πανεπιστημίου 89.

11 Αὐγούστου 1885

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΒΙΛΛΕΜΕΡ

(Μυθιστορία Γεωργίας Σάνδ.—Μετάφρασις Α. Β.)

Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον.

ΙΣΤ'

Ὁ μαρκήσιος ἔνευσεν εἰς τὴν ἄμαξαν ν' ἀκολουθήσῃ, καὶ ὠδήγησε τὴν Καρολίαν πεζῇ, ὁμιλῶν εἰς αὐτὴν ἡρέμα περὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ τῶν τέκνων τῆς. Ἄλλ' οὔτε κατὰ τὸν βραχὺν αὐτὸν δρόμον, οὔτε ὑπὸ τὰς σκιερὰς δενδροστοιχίας τῆς Ἑλβετικῆς κοιλάδος τοῦ Δενδροκομείου ὠμίλησεν εἰς αὐτὴν περὶ ἑαυτοῦ. Μόνον ὅτ' ἐπρόκειτο νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ ὑπὸ τοὺς κρεμαμένους κλώνας τῆς κέδρου τοῦ Ζουσιέ, ἔστη καὶ εἶπεν εἰς αὐτὴν μειδιῶν καὶ ἀβιάστως:

— Ἡξεύρετε ὅτι σήμερον πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ ἐπίσημος παρουσίασίς μου εἰς τὴν δεσποινίδα Ξαιντραίγ:

Εἰς τὸν μαρκήσιον ἐφάνη ὅτι ἠσθάνθη σκιρτῶντα τὸν βραχίονα τῆς Καρολίνας, ὅστις ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ βραχιονός του. Ἄλλ' ἐκείνη ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν μετ' ἐιλικρινοῦς εὐσταθείας:

— Ὅχι, δὲν ἤξευρα ὅτι ἦτο διὰ σήμερον.

— Σὰς κάμνω λόγον περὶ τούτου, ὑπέλαβεν ἐκεῖνος, διότι γνωρίζω ὅτι καὶ ἡ μήτηρ μου καὶ ὁ ἀδελφός μου σὰς ὠμίλησαν ἤδη περὶ τοῦ ὠραίου αὐτοῦ σχεδίου. Ἐγὼ δὲν σὰς ὠμίλησα ποτὲ περὶ αὐτοῦ διότι δὲν ἤξιζε τὸν κόπον.

— Ἐνομίσατε λοιπόν, ὅτι ἤμην ἀδιάφορος εἰς τὴν εὐτυχίαν σας;

— Τὴν εὐτυχίαν μου! Καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία μου ἀπὸ μίαν ἄγνωστον; Καὶ εἶνε δυνατὸν σεῖς ἡ φίλη μου νὰ τὸ λέγητε αὐτό, σεῖς ἡ ὅποια μὲ γνωρίζετε;

— Τότε... λέγω τὴν εὐτυχίαν τῆς μητρός σας, ἡτις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ γάμου αὐτοῦ.

— Αὐτὸ εἶνε ἄλλο ζήτημα, ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ μαρκήσιος. Θέλετε ν' ἀναπαυθῶμεν ὀλίγον εἰς αὐτὸ τὸ κάθισμα, καὶ ἀφοῦ ἔχομεν ἐδώ μοναξίαν, μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σὰς ὠμιλήσω ὀλίγον περὶ τῆς θέσεώς μου;

Ἐκάθισαν.

— Δὲν κρυώνετε; Ἡρώτησεν ὁ μαρκήσιος, διευθετῶν περὶ τοὺς ὤμους τῆς Καρολίνας τὰς πτυχὰς τοῦ ἐπανωφορίου τῆς.

— Διόλου. Καὶ σεῖς;

— Ὡ, ἐγὼ τόρα, χάρις εἰς σὰς ἔχω ὑγείαν λαμπράν, καὶ δι' αὐτὸ συλλογίζονται σπουδαίως νὰ μὲ κάμουν οἰκογενετάρχην. Ἄλλὰ τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν δὲν τὴν χρειάζομαι ὅσον ὑποθέτουν. Ἐχει τις ἐνίοτε παιδιὰ, τὰ ὅποια ἀγαπᾷ... ὅπως σεῖς παραδείγματος χάριν ἀγαπάτε τὰ παιδιὰ τῆς ἀδελφῆς σας. Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν αὐτά, καὶ ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ πόθος μου εἶνε ν' ἀποκτήσω πολυαριθμούς ἀπογόνους! Ἡξεύρετε ὅτι δὲν θὰ τὸ ἐπεθύμουν ἐξ οἰκογενετακῆς ὑπερφηφαιίας· γνωρίζετε τὰς περὶ τούτου ιδέας μου. Οἱ περὶ ἐμὲ σκέπτονται ἄλλῶς· ἀλλὰ δυστυχῶς διὰ τοὺς περὶ ἐμὲ δὲν ἤμπορῶ νὰ μεταβάλλω τὰς ιδέας μου. Αὐτὸ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ.

— Τὸ γνωρίζω, ἀπεκρίθη ἡ δεσποινὶς Σαιν-Ζενέ. Ἄλλ' ἔχετε τόσον τελείαν τὴν ψυχὴν, ὥστε ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴν ἐπιθυμῆτε νὰ γνωρίσητε τὴν ἱερωτέραν καὶ θερμότεραν στοργὴν τοῦ βίου.

— Ὑποθέσατε ὡς πρὸς τοῦτο ὅ,τι θέλετε, ὑπέλαβεν ὁ μαρκήσιος, ἀλλ' ἀναγνωρίσατε ὅπως δήποτε ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆς μητρός τῶν τέκνων μου εἶνε τὸ σπουδαιότατον τῆς ζωῆς μου ζήτημα. Νομίζετε ὅτι τὴν ἱερὰν αὐτὴν καὶ σοβαρωτάτην ἐκλογὴν δύναται νὰ κάμῃ τις ἄλλος ἀντ' ἐμοῦ; Παραδέχεσθε ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἐξαιρετος μήτηρ μου δύναται νὰ ἐξυπνήσῃ ἐν πρώτῃ καὶ νὰ εἴπῃ: Ὑπάρχει κἄπου κόρη τις μὲ μέγα ὄνομα καὶ μεγάλην περιουσίαν, τὴν ὅποιαν πρέπει νὰ νυμφευθῇ ὁ υἱός μου, διότι καὶ οἱ φίλοι μου καὶ ἐγὼ νομίζομεν τὸ πρᾶγμα ὠφέλιμον καὶ συμφέρον; Ὁ υἱός μου δὲν τὴν γνωρίζει, ... ἀδιάφορον! δὲν θὰ τοῦ ἀρέσῃ ἴσως διόλου· καὶ τοῦτο ἀδιάφορον. Ὁ ἀντιπαθητικὸς υἱός μου, ἡ φίλη μου ἡ δούκισσα καὶ ὅλοι μου οἱ σχετικοί. Πρέπει νὰ ἦεν ἐντελῶς ἀφιλόστοργος ὁ υἱός μου ἂν δὲν ἐθυσίαζε τὰς ἀντιπαθείας του εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου. Καὶ ἂν τυχὸν ἡ δεσποινὶς Ξαιντραίγ δὲν τὸν εὔρη τέλειον, θὰ φανῇ ἀκαξία τοῦ ὀνόματός τῆς!...» Βλέπετε κάλλιστα, φίλη μου, ὅτι ὅλ' αὐτὰ εἶνε ἀνόητα, καὶ θὰ μοῦ ἐφαίνετο παράδο-

ζον ἂν τὰ ἐνομίσατε σπουδαῖα ἔστω καὶ μίαν μόνον στιγμὴν.

Ἡ Καρολίνα μάτην προσεπάθησε νὰ καταστείλῃ τὴν ἄρρητον χαράν, ἣν ἐπροξένει εἰς αὐτὴν ἡ δῆλωσις αὕτη. Ἄλλ' ἐνεθυμήθη ταχέως τοὺς λόγους τοῦ δουκὸς καὶ τὸ πρὸς ἑαυτὴν καθήκον τῆς.

— Καὶ σεῖς μὲ φάνεσθε παράδοξος, ὑπέλαθε. Δὲν ἐδώκατε τὸν λόγον σας εἰς τὴν μητέρα σας καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν σας νὰ ἰδῆτε κατὰ τὴν ὀρθοθεϊσαν ἡμέραν τὴν δεσποινίδα Ἐκιντράιγ;

— Ναί, καὶ θὰ τὴν ἰδῶ ἀπόψε. Εἶνε συνέντευξις ἣτις παρεσκευάσθη ὡς κατὰ τύχην προερχομένη καὶ οὐδεμίαν θὰ μοῦ ἐπιβάλλῃ ὑποχρέωσιν.

— Δὲν παραδέχομαι τὴν ὑπεκφυγὴν αὐτὴν παρὰ τῆς συνειδήσεως τοῦ μαρκησίου Βιλλεμέρ. Ἐδώκατε τὸν λόγον σας νὰ κάμετε ὅ, τι δυνατὸν διὰ νὰ ἐκτιμῆσθε τὴν ἀξίαν τῆς κόρης αὐτῆς καὶ νὰ ἐκτιμηθῆτε παρ' αὐτῆς.

— Κ' ἐγὼ τὸ ἐπιθυμῶ νὰ κάμω πρὸς τοῦτο ὅ, τι δυνατὸν! ἀπήνησεν ὁ μαρκήσιος, γελῶν ἤρεμον καὶ γλυκὺν γέλωτα, ὅστις τοσοῦτον ἐκάλλυνεν αὐτόν, ὥστε ἡ Καρολίνα ἐθαμβώθη ἐκ τοῦ βλέμματος ὅπερ ἠτένυσεν ἐπ' αὐτὴν.

— Ἐπεριπαίξατε λοιπὸν τὴν μητέρα σας; ὑπέλαθεν ἡ Καρολίνα, ἀμυνομένη μέχρι ἐσχάτων. Δὲν σας ἐνόμιζα ἱκανὸν νὰ τὸ κάμετε.

— Καὶ ἀληθῶς εἶμαι ἀνίκανος! ἀπήνησεν ὁ κ. Βιλλεμέρ, ἀναλαμβάνων πᾶσαν αὐτοῦ τὴν σοβαρότητα. Ὅτε μ' ἐβίασαν νὰ δώσω τὴν ὑπόσχεσιν ἐκείνην, δὲν ἐγέλων, σας τὸ ὀρρίζομαι. Ἡμῖν δυστυχέστατος καὶ βαρέως ἀσθενής. Ἡσθάνομην ὅτι ἀπέθνησκον, καὶ ἐνόμιζα ὅτι ἡ ψυχὴ μου εἶχεν ἤδη ἀποθάνει. Ἐνέδωκα εἰς φιλοστόργους ἀλλὰ σκληρὰς πιέσεις, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ μὲ ἄφρινον νὰ τελειώσω ἐν εἰρήνῃ. Ἄλλ' ἀνεκλήθη καὶ πάλιν εἰς τὴν ζωὴν. Ἐκαμα νέαν μαζὴν τῆς συμφωνίαν καὶ αἰσθάνομαι τὴν ἑαυτὸν μου πλήρη νεότητος καὶ μέλλοντος. Ὁ ἔρωσ σφιγᾶ ἐντός μου, ὅπως οἱ χυμοὶ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ δένδρου. Ναί! ὁ ἔρωσ, δηλαδὴ ἡ πίστις, ἡ δύναμις, τὸ αἶσθημα τῆς ἀθανάτου μου ὑπάρξεως, τῆς ὁποίας ὀφείλω λόγον εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὄχι εἰς τὰς ἀνθρωπίνους προλήψεις! Θέλω νὰ εὐτυχῶ, ἐγὼ, νὰ ζῆσω, καὶ νὰ νυμφευθῶ μόνον ἂν ἀγαπήσω μὲ ὅλας τῆς ψυχῆς μου τὰς δυνάμεις! — Μὴ μοῦ λέγετε, ἐξηκολούθησεν ἀμέσως, πρὶν ἢ λάβῃ καιρὸν ἡ Καρολίνα ν' ἀπαντήσῃ, ὅτι ἔχω καθήκοντα ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος. Δὲν εἶμαι ἀσθενής καὶ ἀναποφάσιτος ἄνθρωπος. Δὲν τρέφομαι μὲ κενὰς καὶ τετριμμένας συνθηματικὰς φράσεις, οὐδὲ θέλω νὰ γίνω θύμα καὶ δούλος τῶν χυμαιρῶν τῆς φιλοδοξίας. Ἡ μήτηρ μου ἐπιθυμίαν τῆς ἔχει ν' ἀποκτήσῃ τὸν πλοῦτον καὶ ἀπατᾷ ἑαυτήν. Ἡ ἀληθὴς τῆς εὐτυχίας καὶ ἡ ἀληθὴς τῆς δόξας εἶνε ὅτι κατῶρ-

θῶσε νὰ στερηθῇ τὰ πλοῦτη διὰ νὰ σώσῃ τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς. Εἶνε δὲ τὴν πολὺ πλουσιωτέρα, ἀφ' οὗτου ἡσφάλισα τὴν ὑπαρξίν τῆς διὰ τῶν λειψάνων τῆς ἰδικῆς μου περιουσίας, ἢ πρὸ δέκα ἐτῶν, ὅτε ἔζη βίον περίτρομον καὶ ἀκροσφελῆ, ὅστις ἐπρόκειτο νὰ χειροτερεύσῃ ἔτι μᾶλλον. Βλέπετε ὅτι ἔπραξα ὑπὲρ αὐτῆς ὅ, τι ἠδυνάμην νὰ πράξω! Ἐχω ἰδέας ἐξημμέναις, ἔνεκα τῶν σπουδῶν καὶ τῶν μελετῶν ὅλου μου τοῦ βίου. Τὰς κατέστειλα. Ὑπέφερα ὀδύνας καὶ λύπας φρικτὰς τὰς ὁποίας ποτέ τῆς δὲν ἐγνώρισε. Ὑπέστην ἀληθινὰς βασάνους ὑπὸ τῆς ἰδίας μου καρδίας, καὶ τὴν ἀπήλλαξα τῆς λύπης τοῦ νὰ ἰδῇ κἂν τὰ μαρτύριά μου. Ἐταλαιπωρήθη μάλιστα ἔνεκα αὐτῆς, καὶ οὐδέποτε παρεπονέθη. Εἶδα, ἐξ αὐτῆς τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, ὅτι ἡσθάνετο ἐξαιρετικὴν ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ μου στοργὴν, καὶ γνωρίζω ὅτι ἐνόμιζεν αὐτὴν καθήκον τῆς προ: τὸν πρεσβύτερον καὶ μεγαλειτέρους τίτλους ἔχοντα υἱὸν τῆς. Κατέπνιξα τὴν πικρίαν αὐτῆς τῆς ὀδύνης μου, καὶ καθ' ἣν ἡμέραν ὁ πρωτότοκος ἀδελφός μου μ' ἐπέτρεψε νὰ τὸν ἀγαπήσω, τὸν ἠγάπησα περιπαθῶς. Ἀλλὰ πόσας ὅμως, πρὸ τούτου, κατέπειν κρυφίως περιφρονήσεις καὶ πικρὰς χλευασμοὺς καὶ αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς μου, ἣτις συνεμάχη μετ' ἐκείνου κατὰ τῆς σοβαρότητος δῆθεν τῆς διανοίας μου καὶ τῆς ζωῆς μου! Δὲν ἐπειραζόμην δι' αὐτό, διότι κατενόουν τὰς πλάνας των καὶ τὰς προλήψεις των. Ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνωνται μ' ἐπροξέενον ὀδύνην μεγάλην...

Ἐν μέσῳ τῆς ἀηδίας, ἐν μόνον πράγμα ἠδύνατο νὰ ἐλκύσῃ μοναστικὸν ἄνθρωπον — ὡς ἐγὼ, — ἡ ἀπὸ τῶν γρχμμάτων δόξα. Ἡσθάνομην ἐντός μου ἀόριστον τινα φλόγα, ὄρμην πρὸς τὸ ὠραῖον, δυναμένην νὰ μοῦ περιποιήσῃ πολλὰς συμπαθείας. Ἄλλ' εἶδον ὅτι καὶ ἡ δόξα αὐτὴ ἤθελε προσβάλει τὰς ἰδέας καὶ τὰς πεποιθήσεις τῆς μητρὸς μου, καὶ ἀπεφάσισα νὰ κρυβῶ ὑπὸ τὴν ἀκωνυμίαν καὶ νὰ μὴ ἀφήσω νὰ ὑποπτευθῇ κἂν ἡ πατρότης τοῦ ἔργου μου. Εἰς σας μόνον ἐξεμυστηρέυθη τὸ μυστικόν μου, τὸ ὅποιον οὐδέποτε πρέπει ν' ἀποκαλύψετε δὲν προσθέτω ἐνόσφζῃ ἡ μήτηρ μου διότι βδελύττομαι τὰς νοεράς ταύτας ἀποσιωπήσεις, τοὺς πατροκτόνους αὐτοὺς διαλογισμοὺς, οἵτινες φαίνονται ἐπικαλούμενοι τὸν θάνατον ἐπ' ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὀφείλομεν ν' ἀγαπῶμεν περισσότερο ἡμῶν τῶν ἰδίων. Εἶπα οὐδέποτε, διὰ νὰ μὴ ἔχω τὸ προαίσθημα προσωπικῆς εὐχαριστήσεως, δυναμένης νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς μου λύπην μου.

— Σας ἐγκρίνω εἰς ὅλα αὐτὰ, καὶ σας θαυμάζω, ὑπέλαθεν ἡ δεσποινὶς Σαιν-Ζενέ· ἀλλὰ μὲ φαίνεται, ὅτι τὰ περὶ τοῦ γάμου σας δύνανται κάλλιστα νὰ διορθωθῶν, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς

οικογενείας σας και τὰς ἰδικὰς σας ἐπιθυμίας.

Ἀπὸυ λέγεται, ὅτι ἡ δεσποινὶς Ξαϊντράιγ εἶνε ἀξία σας, διατί, πρὶν βεβαιωθῆτε περὶ τούτου, λέγετε ἐκ τῶν προτέρων ὅτι εἶνε ἀδύνατον αὐτὸ και ἀπίθανον; Ἐδῶ δὲν σὰς ἔνωῶ διόλου και ἀμφιβάλλω ἂν ἔχετε νὰ μοῦ εἰπῆτε λόγους σπουδαίους και εὐλόγους.

Ἡ Καρολίνα ἐλάλει τοσοῦτον εὐσταθῶς, ὥστε μετεβλήθησαν αἴφνης αἰ διαθέσεις τοῦ μαρκήσιου. Ἦτο ἔτοιμος ν' ἀνοίξῃ πρὸς αὐτὴν τὴν καρδίαν του, τὰ πάντα κινδυνεύων, και ἤσθ' ἔτετο ὅτι ἀμυδρά τις ἐλπίς τὸν παρώρμα εἰς τούτο. Ἐκείνη διέλυσε αὐτὴν τὴν ἐλπίδα, και ἀπέμεινε αὐτὸς περίλυπος και καταβεβλημένος.

— Βλέπετε λοιπόν, ὑπέλαθεν ἡ Καρολίνα, ὅτι δὲν ἔχετε τί νὰ μοῦ ἀπαντήσετε;

— Ἐχετε δίκαιον, ἀπήντησεν ἐκείνος. Δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ σὰς εἰπῶ, ὅτι ἡ δεσποινὶς Ξαϊντράιγ θὰ μοῦ ἦτο βεβαίως ἀδιάφορος. Τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ σεῖς δὲν δύνασθε νὰ κρίνετε ποῖοι μυστικοὶ λόγοι μοῦ παρέχουσι τὴν περὶ τούτου βεβαιότητα. Ἄς μὴ γείνη πλέον λόγος περὶ αὐτῆς. Ἦθελα μόνον νὰ σὰς πείσω, ὅτι ἔχω ἐπὶ τοῦ προκειμένου πλήρη ἐλευθερίαν πνεύματος, και ὅτι ἡ συνείδησίς μου ἀκτεῖ ἀμείωτα τὰ δικαιώματά της. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σὰς ἐπέλθῃ αἴφνης τοιαύτη τις σκέψις: Ὁ Κ. Βιλλεμέρ θὰ νυμφεῖσθῃ χάριν χρημάτων, ὑπολήψεως και ἐπιρροῆς! Ὡ! αὐτὸ φίλη μου, σὰς ἱκετεύω, μὴ τὸ πιστεύετε ποτέ! Τοιαύτη ταπεινὴ δι' ἐμέ ἰδέα σας θὰ ἦτο τιμωρία, τῆς ὁποίας δὲν κατέστην ἄξιος δι' οὐδέν μου παράπτωμα, δι' οὐδέν μου σφάλμα πρὸς ὅμᾶς ἢ πρὸς τὴν οικογένειάν μου. Ἐπιθυμῶ ἐπίσης ἐξ ἐτέρου νὰ μὴ με μεμφθῆτε, ἂν τύχῃ και ἀναγκασθῶ ν' ἀντιταχθῶ εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς μητρός μου περὶ τῆς ἀποκαταστάσεώς μου. Ἐνόμισα ὅτι καθῆκον εἶχα νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν δῆθεν ἰδιοτροπίαν μου. Μὲ κηρύττετε τὸρα ἄθῶν ἐκ τῶν προτέρων, ἂν ἀργὰ ἢ γρήγορα εὐρεθῶ εἰς θέσιν νὰ δηλώσω εἰς τὴν μητέρα μου και εἰς τὸν ἀδελφόν μου ὅτι δύναμαι νὰ δώσω εἰς αὐτοὺς τὸ αἷμα μου, τὴν ζωὴν μου, τοὺς τελευταίους μου πόρους, και αὐτὴν τὴν τιμὴν μου, ἀλλ' ὅχι και τὴν ἠθικὴν μου ἐλευθερίαν και τὰς ἐνδομύχους μου πεποιθήσεις; Αὐτὸ ποτέ, ποτέ! Αὐτὸ εἶνε ἰδικόν μου εἶνε ὁ μόνος πλοῦτος τὸν ὁποῖον φυλάττω, διότι αὐτὸ μοῦ τὸ ἔδωκεν ὁ Θεός, και οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν ἐπ' αὐτοῦ δικαίωμα!

Οὕτως ὁμιλῶν ὁ μαρκήσιος εἶχε θέσει τὴν χεῖρα του ἐπὶ τῆς καρδίας και ἔθλιβεν αὐτὴν ἰσχυρῶς. Ἡ ἐνεργὸς και χαρίεσσα συνάμα μορφή του ἐξέφραζε πίστιν ἀπεριόριστον και πλήρη ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ δὲ Καρολίνα, ἐξαλλος, ἐφοβήθη μὴ ἐνόησεν αὐτὸν και ἐφοβήθη ἐπίσης μήπως ἦπατάτο. Ἀλλ' ὅτι δῆποτε και ἂν συνέβαινε ἐν

τῇ ψυχῇ αὐτῆς, χωρὶς ἐκείνη νὰ τὸ θέλῃ, ἔπρεπε νὰ φανῆ ὅτι οὐδ' ὑπέθετε κἂν ὅτι ὁ μαρκήσιος τὴν ἐσυλλογίζετο. Ἡ Καρολίνα εἶχεν πολλὴν γενναϊότητα και ἀρετὴν μάλιστα ὑπερηφάνειαν. Ἀπήντησε λοιπόν ὅτι δὲν προσῆκεν εἰς αὐτὴν νὰ ἐκφρασθῇ περὶ τοῦ μέλλοντος, ἀλλ' ὅτι, τὸ κατ' αὐτὴν, τοσοῦτον εἶχεν ἀγαπήσει τὸν πατέρα της, ὥστε θὰ ἐθυσίαζεν εἰς αὐτὸν και αὐτὴν τὴν καρδίαν της, ἂν ἡδύνατο διὰ τοιαύτης ἀνεπιφυλάκτου θυσίας νὰ κρατεῖν τὴν ζωὴν του.

— Προσέξατε, προσέθηκε μετ' ὀλίγον μετὸ πολλῆς θέρμης, και ὅτι δῆποτε ἀποφασίσετε σήμερον ἢ βραδύτερον, μὴ λησμονήσετε τούτο: ὅτι, ὅταν οἱ ἀγαπητοὶ μας γονεῖς δὲν ὑπάρχουσι πλέον, φοβερὰν ἔχει ἐπὶ τῆς ψυχῆς μας εὐγλωττίαν πᾶν ὅτι ἡδυνάμεθα νὰ πράξωμεν, και δὲν τὸ ἐπράξαμεν, ἵνα παρατείνωμεν και ἐνισχύσωμεν τὴν ζωὴν των. Ἡ ἐλαχίστη ἀμέλεια κορυφουταί τότε εἰς ἀμάρτημα μέγα, οὐδεμίαν δ' εὐτυχίαν οὐδ' ἀνάπαυσιν δύναται τις νὰ αἰσθανθῇ, ὅταν ἀναλογίζεσθαι, ὅτι ἐξήσκησε μὲν τὰ δικαιώματα τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας, ἀλλ' ἐλύπησεν ὁμως προσφιλῆ μητέρα ἣτις δὲν ζῆ πλέον.

Ὁ μαρκήσιος ἔσφιγγε σιωπηλῶς και σπασμωδικῶς τὴν χεῖρα τῆς Καρολίνας. Οἱ λόγοι της εἶχον βάλει κατὰ σκοποῦ, και πολλὴν ὀδύνην ἐπροξένησαν εἰς αὐτόν.

Ἐκείνη ἠγέρθη τότε, και αὐτὸς ἔτεινε πάλιν τὸν βραχίονά του, ἵνα τὴν συνοδεύσῃ μέχρι τῆς ἀμάξης.

— Μείνατε ἡσυχος, τῇ εἶπε λυών τὴν σιωπὴν καθ' ἣν στιγμὴν ἀπεχωρίζετο αὐτῆς· δὲν θὰ πληγῶσω ποτέ ἀποτόμως τὴν καρδίαν τῆς μητρός μου. Εὐχρηθῆτε δὲ νὰ ἔχω, ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμὴ, τὴν εὐγλωττίαν νὰ τὴν πείσω! Ἄν δὲν τὸ κατορθώσω... διὰ σὰς θὰ ἦνε ἀδιάφορον τόσῳ τὸ χειρότερον δι' ἐμέ.

Εἶπεν εἰς τὸν ἀμαξηλάτην τὴν διεύθυνσιν κ' ἔγεινεν ἄφαντος.

ΙΖ'

Δὲν ἦτο πλέον δυνατόν εἰς τὴν Καρολίαν νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τοῦ πάθους τὸ ὁποῖον ἐνέπνεε. Ἐν δὲ μόνον μέσον ἀμύνης τῇ ἀπέμεινε, ἵνα μὴ ἀνταποκριθῇ εἰς αὐτό· ἢ νὰ μὴ τὸ μαντεύσῃ ποτέ, ἢ νὰ μὴ φανῇ κἂν ἀποδεχομένη, ὅτι ὁ μαρκήσιος ἤθελε τολμήσει νὰ τῇ ὁμιλήσῃ και πάλιν περὶ αὐτοῦ, ἔστω και πλαγίως. Ἀπεφάσισε ν' ἀποθαρρύνῃ αὐτὸν τοσοῦτον, ὥστε νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ πλέον τὸν λόγον, και νὰ μὴ εὐρεθῇ πλέον μόνῃ μετ' αὐτοῦ, ὅπως στερήσῃ αὐτὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ νικήσῃ τὴν φυσικὴν του δειλίαν διὰ τῆς αὐξήσεως συγκινήσεως.

Ἀποφασίσασα οὕτω περὶ τοῦ πρακτέου, ὑπέλαβεν ἐαυτὴν ἡσυχον· ἀλλ' ἠναγκάσθη ἐν τού-

τοιας νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν φύσιν, καὶ ἡσθάνθη τὴν καρδίαν αὐτῆς ἀναλυομένην εἰς λυγμούς. Παρεδόθη δὲ εἰς τὴν ὀδύνην τῆς ταύτης, διανοομένη ὅτι, ἀφοῦ τὰ πράγματα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μεταβληθῶσι, καλλίτερον ἦτο νὰ ἡττηθῇ τις ὑπὸ παροδικῆς ἀδυναμίας ἢ νὰ παλιῆ πρὸς ἑαυτὸν μέχρις ἀδυνατοῦ. Ἐγνώριζε κάλλιστα ὅτι παλαίων τις ἐφρανόσ, ἀρύεται μείζονα δύναμιν ἐκ τῶν προσωπικῶν αὐτοῦ ὀρμημάτων, κ' εὐρίσκει τέλος διέξοδόν τινα, συμβιβάζομενος πρὸς τὴν αὐστηρότητα τοῦ καθήκοντος ἢ ἀκμπτῶν τὴν ἀμείλικτον μοῖραν. Ἀπεφάσισε δὲ οὕτω νὰ μὴ ὀνειροπολῇ πλέον μηδὲ νὰ σκέπτεται. Προτιμότερον ἦτο δι' αὐτὴν νὰ ταφῇ καὶ νὰ κλαύσῃ.

Δὲν ἐπανεῖδε πλέον τὸν Κ. Βιλλεμερ ἢ τὸ ἐσπέρας, περὶ τὸ μεσονύκτιον καθ' ἣν ὥραν ἀπεχώρουν οἱ οἰκεῖοι. Ἦλθε δὲ οὗτος μετὰ τοῦ δουκός, κ' ἔφερον ἀμφοτέρω ἐνδυμασίαν ἐσπερινῆς ἐπισκέψεως, διότι ἤρχοντο ἀπὸ τῆς δουκίσσης Δυνιέρ.

Ἡ Καρολίνα ἠθέλησε ν' ἀποχωρήσῃ καὶ αὐτὴ ἀλλ' ἡ μαρκησία τὴν ἐκράτησε, λέγουσα·

— Τί νὰ γείνη, ἀγάπη μου! Θὰ καιμηθῆτε ἀπόψε ὀλίγον ἀργότερα. Ἄλλ' ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἰδοῦμεν τί ἀπέγεινεν.

Ἡ ἐξήγησις δὲν ἐβράδυνεν.

Ὁ δούξ εἶχε τὸ ἦθος διατάζον καὶ οἰονεῖ ἐκπεπληγμένον· ἀλλὰ τοῦ μαρκησίου ἡ μορφή ἦτο ἥρεμος καὶ ἀνεπιπλαστός.

— Μητέρα, εἶπεν, εἶδα τὴν δεσποινίδα Ἐντραίγ. Εἶνε ὠραία, χαριεστάτη, θελυτικωτάτη. Δὲν ἤξεύρω, τῇ ἀληθείᾳ, ποῖα αἰσθήματα δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς ἐκεῖνον ὅστις θὰ εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ τῆς ἀρέσῃ, ἀλλ' ἐγὼ δυστυχῶς δὲν εἶχα αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν. Δὲν μ' ἐκύτταξε κἀν δευτέραν φορὰν, διότι ἡ πρώτη, φαίνεται, τῆς ἤρκεσε νὰ μὲ κρίνῃ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ μαρκησία εἶσα καταπληκτος, ὁ μαρκησίος λαβὼν ἡσπασθῆ τὰς χεῖρας τῆς, καὶ προσέθηκε·

— Ἄλλ' αὐτὸ δὲν πρέπει διόλου νὰ σᾶς λυπήσῃ. Τοῦναντίον μάλιστα, ἐπιστρέφω πλήρης ἐλπίδων, ὀνείρων καὶ σχεδίων. Ἐμυρίσθην... ὦ! τὸ ἐμυρίσθην ἀμέσως, ἐν ἄλλο συνοικέσιον, τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς προξενήσῃ πολὺ περισσοτέραν χαρὰν.

Ἡ Καρολίνα ἐξ ἐκάστης λέξεως ἦν ἤκουεν, ἡσθάνετο ἑαυτὴν κυμαινομένην μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Ἄλλ' ἡσθάνετο ἐπίσης ὅτι ὁ δούξ εἶχε ἐπ' αὐτῆς προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς του, διανοεῖτο δὲ ὅτι καὶ ὁ μαρκησίος τὴν ἰθεώρει κρυφίως. Προσεποιήθη ἐπομένως ἀπάθειαν. Ἐφάνετο μὲν ὅτι εἶχε κλαύσει· ἀλλ' ἡ ἀναχώρησις τῆς ἀδελφῆς τῆς ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ὑποτεθῇ ἡ μόνη τῶν δακρύων τῆς αἰτία. Καὶ αὐτὴ τὸ

εἶχεν εἰπεῖ, καὶ ὁ μαρκησίος ὑπῆρξε μάρτυς αὐτῶν, ὅτε ἡ ἀδελφή τῆς ἀνεχώρει.

— Ἐλα, υἱέ μου, εἶπεν ἡ μαρκησία, μὴ μὲ τυραννεῖς... καὶ ἂν ὀμιλῆς σπουδαίως...

— Ὅχι, ὄχι, εἶπεν ὁ δούξ χαριεντιζόμενος ἐρωτοτρόπως, δὲν εἶνε σπουδαῖον...

— Τοῦναντίον! ἀνεφώνησεν ὁ Οὐρβανός, ὅστις ἦτο ἐκτάκτως εὐθυμῶς. Τὸ πρᾶγμα φαίνεται πιθανώτατον καὶ πολὺ εὐχάριστον...

— Τοῦλάχιστον εἶνε παράδοξον... καὶ ἀρετὰ ῥωμαντικόν! ὑπέλαθεν ὁ δούξ.

— Ἐλάτε τώρα! ἀνέκραξεν ἡ μαρκησία, τελειώσατε τὰ αἰνίγματά σας!

— Λοιπὸν, διηγήσου, εἶπεν ὁ δούξ μειδιῶν εἰς τὸν ἀδελφόν του.

— Εὐθύς, ἀμέσως, ἀπεκρίθη ὁ μαρκησίος. Ἄλλ' εἶνε διήγημα ὀλόκληρον, καὶ πρέπει νὰ προχωρήσω μὲ τάξιν. Φαντάσου, μητέρα, ὅτι φθάνομεν εἰς τῆς δουκίσσης ὠραία καὶ οἱ δύο καθὼς μᾶς βλέπετε... Ὅχι! ἀκόμη ὠραιότεροι, διότι καὶ τῶν δύο μας ἡ φυσιογνωμία εἶχεν ἦθος κατακτήσεως, τὸ ἦθος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τόσον πολὺ ἀρμόζει εἰς τὸν ἀδελφόν μου, καὶ τὸ ὁποῖον πρώτην φορὰν ἀνελάμβανον ἐγὼ, ἀνεπιτυχῶς, καθὼς θὰ ἰδῆτε ἐντὸς ὀλίγου.

— Δηλαδή, ὑπέλαθεν ὁ δούξ, ἐφάνεσο τρομερὰ ἀφηρημένος, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν εὐθύς, ἀντὶ νὰ κυττάξῃς τὴν δεσποινίδα Ἐαιντραίγ, ἤρχισες νὰ κυττάξῃς μίαν εἰκόνα τῆς Ἄννης τῆς Αὐστριακῆς, ἡ ὁποία πρὸ μικροῦ εἶχε τεθῆ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς δουκίσσης.

— Ἄ! εἶπεν ἡ μαρκησία στεναζούσα, καὶ ἦτο τόσον ὠραία αὐτὴ ἡ εἰκὼν;

— Ὁραιοτάτη! ἀπήντησεν ὁ Οὐρβανός. Θὰ μοῦ εἰπῆτε ἴσως, ὅτι δὲν ἦτο ἡ ὠρα νὰ τὸ παρατηρήσω· ἀλλὰ θὰ ἰδῆτε, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦλθε λαμπρὰ! Ἡ δεσποινὶς Ἄρτεμις ἐκάθητο πλησίον τῆς ἐστίας μὲ τὴν δεσποινίδα Δυνιέρ καὶ μὲ δύο τρεῖς ἄλλας δεσποινίδας εὐγενῶν οἰκογενειῶν, μὲ ἀγγλικὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἡττον φυσιογνωμίαν. Ἐνῶ οἱ ἀφηρημένοι ὀφθαλμοὶ μου προσηλοῦντο εἰς τὸ στοργγγύλον πρόσωπον τῆς μακαριτίδος βασιλίσσης, ὁ ἀδελφός μου, νομίζων ὅτι τὸν παρακολουθῶ, προχωρεῖ ἐμπρὸς ὡς πρωτότοκος, χαιρετᾷ ἐν πρώτοις τὴν δούκισσαν, κατόπιν τὴν θυγατέρα τῆς, καὶ γενικῶς μετὰ τοῦτο τὸν νεαρόν ὄμιλον, καὶ ἀναγνωρίζει εὐθύς, μὲ τὸ ἀέτιον βλέμμα του, τὴν ὠραίαν Ἄρτεμιν, τὴν ὁποίαν εἶχε νὰ ἰδῇ ἀφ' ὅτου ἦτο πενταετής. Ἀφοῦ προσμειδίασε εἰς τὸν προνομιοῦχον ἐκεῖνον κύκλον καὶ περιῆλθε τοὺς ἄλλους μετὰ τῆς μετριόφρονος ἀλλὰ καὶ θριαμβευτικῆς συνάμα κομψότητος, τὴν ὁποίαν μόνον αὐτὸς γνωρίζει, ἔρχεται πάλιν πρὸς ἐμέ, ὅστις τὴν στιγμὴν ἐκείνην διευθυνόμεν πρὸς τὴν δούκισσαν, καὶ μοῦ λέγει, ὠργισμένος μὲν ἀλλὰ ταπεινῇ τῇ φωνῇ. «Ἐλα λοι-

πόν! τί κάνεις αὐτοῦ;» Ὁρῶ τότε, χαιρετῶ κ' ἐγὼ τὴν δούκισσαν, καὶ προσπαθῶ ν' ἀτενίσω τὴν μνηστῆν μου. . . ἀλλὰ μοῦ ἔστρεφεν ἀκριβῶς τὰ νῶτα! Κιχλὸς οἰωνός! Ὁπισθοχωρῶ πρὸς τὴν ἐστίν, διὰ νὰ φανῶ κ' ἐγὼ κἄπως, ἡ δὲ δούκισσα μοῦ ἀποτείνει τὸν λόγον, μὲ τὴν φιλάνθρωπον πρόθεσιν νὰ μοῦ δώσῃ ἀφορμὴν νὰ διακριθῶ. Ἦμην ἔτοιμος, σὰς ὀρκίζομαι, νὰ ὀμιλήσω ὡς βιβλίον· ἀλλὰ θὰ ἦτο μάταιος ὁ κόπος. Ἡ δεσποινὶς Ἐκιντράιγ δὲν μ' ἔβλεπε διόλου, οὐδὲ μὲ ἤκουε. Ὁμίλει σιγὰ μὲ τὰς ἄλλας συνομηλικούς της. Τέλος πάντων στρέφεται καὶ μὲ θεωρεῖ μὲ πολλὴν ἐκπληξιν καὶ μὲ πολὺ περισσotέραν ψυχρότητα. Μὲ παρουσιάζουν εἰς τὴν γείτονά της τὴν δεσποινίδα Δυνιέρ, νεάνιδα κυφὴν καὶ ἀρκετὰ πνευματώδη, ὡς μ' ἐφάνη, ἥτις κουντᾷ τὸν βραχιονά της, ἀλλὰ εἰς μάτην, καὶ ἀναγκάζομαι πάλιν ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ βῆμά μου, δηλαδὴ εἰς τὴν ἐστίν, χωρὶς αὖν νὰ προκλέσω ἐν ἐρήθημα. Δὲν τὰ χάνω ὅμως διόλου καὶ ἐπαναλαμβάνων τὴν συνδιάλεξίν μου μετὰ τοῦ δουκός, λέγω μερικὰς φράσεις λιαν συνετὰς περὶ τῆς συνεδριάσεως τῆς βουλῆς, ὅτε ἀκούω συναυλὴν γελώτων καταπινομένων ἀπὸ τοῦ κύκλου τῶν κορασιδῶν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μ' ἐθεώρουν ἡλίθιον. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐγὼ δὲν τὰ χάνω διόλου. Ἐξακολουθῶ, καὶ ἀφοῦ εὐκόλως κατέδειξα τὴν εὐφράδειάν μου, ἐρωτῶ περὶ τῆς ἱστορικῆς· ἐκείνης εἰκόνας πρὸς μεγίστην εὐχαρίστησιν τοῦ δουκός Δυνιέρ, ὅστις βεβαίως πολὺ ἐπεθύμει νὰ καταδείξῃ τὴν ἀξίαν τοῦ κτήματός του. Ἐνῶ δ' ἐκεῖνος μὲ φέρει πλησίον τῆς εἰκόνας, διὰ νὰ μὲ κάμῃ νὰ θαυμάσω τὸ κάλλος τῆς ἐργασίας της, ὁ ἀδελφός μου λαμβάνει τὴν θέσιν μου, καὶ ὅταν ἐγὼ ἐπιστρέψω, τὸν εὐρίσκω καθήμενον μετὰ τῆς δουκίσσης καὶ τῆς θυγατρὸς της, δύο βήματα μακρὰν τῆς δεσποινίδος Ἀρτέμιδος, καὶ ἀναμειγμένον ἐντελῶς εἰς τὴν ὀμιλίαν τῶν κορασιδῶν.

— Εἶν' ἀλήθεια, υἱέ μου; εἶπεν ἡ μαρκησία εἰς τὸν δούκα μετὰ τινος ἀνησυχίας.

— Ἀληθέστατον! ἀπεκρίθη ἀφελῶς ὁ δούξ. Εἶχα ἀρχίσει τὴν πολιορκίαν, καὶ ἤλπίζα ὅτι ὁ Οὐρβανὸς θὰ ἐκινεῖτο διὰ νὰ μὲ πλησιάσῃ. Ἀλλὰ, παντάπασιν! Μ' ἀφίνει ὁ προδότης μόνον ἐκτεθειμένον εἰς τὸ πῦρ τῆς μάχης, καὶ μὰ τὸν Θεόν, ἐπολέμησα κ' ἐγὼ ὅπως ἤμπόρεσα. Τί συνέβη κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα, θὰ σὰς τὸ εἶπῃ ὁ ἴδιος.

— Τὸ φαντάζομαι! ὑπέλαβεν ἄπελπις ἡ μαρκησία. Θὰ ἐσυλλογίζετο κάθε ἄλλο πρᾶγμα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, μητέρα, ὑπέλαβεν ὁ μαρκησίος. Οὔτε σκοπὸν οὔτε καιρὸν εἶχα, διότι ἡ δούκισσα ἀφῆκε τὸν Γαετάνον μὲ τὰς κορασιδάς, μ' ἐπῆρε κατὰ μέρος καὶ γελῶσα χωρὶς νὰ θέλῃ μοῦ εἶπε τοὺς ἀξιωμαθημονεύτους αὐτοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους σὰς ἀναφέρω κατὰ λέξιν:

— Ἀγαπητέ μου μαρκησίε, συμβαίνει ἐδῶ κάτι ἀπόψε, τὸ ὅποιον ὁμοιάζει φοβερὰ μὲ σκηναὴν κομωδίας. Φαντασθῆτε ὅτι ἡ κόρη, . . . τὴν ὁποῖαν εἶνε περιττὸν νὰ ὀνομάσω, σὰς ἐλαμβάνει ὡς τὸν ἀδελφόν σας, κ' ἐπιμένει ἐπομένως νὰ θεωρῇ τὸν ἀδελφόν σας ὡς σὰς. Εἰς μάτην τῆς λέγομεν ὅτι ἀπατᾶται. Ἰσχυρίζεται ὅτι θέλομεν νὰ τὴν γελάσωμεν, ὅτι αὐτὴ δὲν γελᾶται, καί. . . νὰ σὰς τὰ εἶπῶ ὅλα τέλος πάντων; — Βεβαίως, κυρία δούκισσα· εἴθετε καλὴ φίλη τῆς μητρός μου, καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μ' ἀφήσετε εἰς πλάνην. — Πολὺ σωστά! Δὲν πρέπει νὰ σὰς ἀφήσω εἰς πλάνην. Ὅτ' ἐλυπούμην πολὺ δι' αὐτό, καὶ πρέπει νὰ μάθετε ἀμέσως πῶ εὐρίσκονται τὰ πράγματα. Ὁ δούξ τῆς φαίνεται θελκτικώτατος, καὶ σεῖς. . . — Κ' ἐγὼ φοβερός! ἔλατε, εἰπέτε το. — Σεῖς δὲν τῆς φαίνεσθε τίποτε· δὲν σὰς βλέπει, δὲν θεωρεῖ, δὲν ἀκούει ἄλλον παρὰ τὸν δούκα· ἂν δὲν ἤξευρα πόσον ἀγαπᾶτε τὸν ἀδελφόν σας, δὲν σὰς τὸ ἔλεγα. . .

Καθησύχασα ἀμέσως τὴν δούκισσαν, καὶ τόσην χαρὰν τῆς ἐξέφρασα ὅτι ὁ ἀδελφός μου ἦτο δυνατὸν νὰ προτιμηθῇ ἀπ' ἐμέ, ὥστε ἐπανάλαβεν: ἀλλὰ τότε λοιπὸν ἔχομεν σωστὸν μυθιστόρημα! Πιστεῦετε ὅτι, ὅταν γίνῃ γνωστὴ ἡ προτίμησις τοῦ δουκός, δὲν θὰ φωνάξῃ. . . — Ποῖος νὰ φωνάξῃ; Σεῖς, κυρία δούκισσα;— Ἐγὼ ἴσως, ἀλλ' ἐκεῖνη βεβαίως. Τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ καθαρισθῇ. Ἐλάτε νὰ ἰδοῦμεν τί συμβαίνει· δὲν πρέπει νὰ τελειώσῃ ἡ συνέντευξις μὲ μίαν παρανόησιν.

— Ὅχι, ὄχι! ἀπήντησα εἰς τὴν δούκισσαν· πρέπει πρῶτον νὰ μ' ἀκούσετε. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν παρεντίθεται ἄλλος, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου αὐτοῦ ἠδιαφέρωμαι πολὺ περισσότερον παρὰ ὑπὲρ ἐμοῦ. Εἶπατε πρὸ μικροῦ λέξιν τινά, ἥτις μὲ πειράζει καὶ τὴν ὁποῖαν σὰς παρακαλῶ νὰ ἀνακαλέσετε. Φαίνεσθε διατεθειμένη ν' ἀποφανθῆτε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου, καθ' ἣν περιπτώσειν ἡ προσφιλὴς σας βαπτιστικὴ ἤθελε τὸν συγχωρήσει ὅτι τὸν ἐξέλαβεν ἀντ' ἐμοῦ. Ἐπειδὴ τὴν εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ τὸν συγχωρήσῃ δι' αὐτὸ πολὺ εὐκόλως, ἂν δὲν τὸν ἐσυγχώρησεν ἤδη, ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τί ἔχετε ἐναντίον του διὰ νὰ τὸ πολεμήσω. Ὁ ἀδελφός μου, ὡς ἐκ τῶν πατρικῶν του προγόνων, εἶνε καταγωγῆς πολὺ διασημοτέρας τῆς ἰδικῆς μου. Ἐχει ὅλα τὰ προτερήματα ἀληθοῦς εὐγενούς καὶ ὅλα τὰ θέλητρα ἐπαγωγῆς ἀνθρώπου. Ἐγὼ δὲν εἶμαι κἂν ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, καί, νὰ σὰς τὸ ὁμολογήσω, ἔχω ἐνίοτε ἰδέας πολὺ φιλελευθέρους. . .

Ἡ δούκισσα ἐξέφρασε φρίκην σιωπηλὴν, ἀλλ' ἐγέλασεν ὑποθέτουσα ὅτι ἀστειεύομαι.

— Βλέπουσα ὅτι ἀστειεύεσαι, υἱέ μου! εἶπεν ἡ μαρκησία μετὰ τινος μομφῆς.

— Καλὴ ἢ κακὴ, ὑπέλαβεν ὁ μαρκησίος,

ἡ ἀστεϊότης μου δὲν ἔκαμε κακὴν ἐντύπωσιν.

Ἡ δούκισσα μὲ ἄφησε ν' ἀναπτύξω τὴν ἀξίαν τοῦ ἀδελφοῦ μου, συνεφώνησε μετ' ἐμοῦ, ὅτι ἄνθρωπος εὐγενής, μὴ παραβάς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς τιμῆς, ἔχει δικαίωμα νὰ πτωχύνῃ, ὅτι ζωὴ διασκεδάσεων δὲν εἶνε πρᾶγμα ἀξιοκατάκριτον ἐντὸς τοῦ μεγάλου κόσμου, ὅταν τις ἐγκαίρως σταματᾷ καὶ ἀποδέχεται γενναίως τὴν ἔνδειαν. Ἐπεκαλέσθη τέλος τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλίαν τῆς δουκίσσης, τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὅποιαν εἶχε νὰ συγγενεύσῃ μαζί σας ἢ βαπτιστικὴ τῆς, καὶ κατώρθωσα νὰ τὴν πείσω νὰ μὴν ἐπηρεάσῃ τὴν ἐκλογὴν τῆς δεσποινίδος Ξαιντραϊῆ.

— Ἀχ! υἱέ μου! τί ἔκαμες; ἀνέκραζεν ἡ μαρκησία τρέμουσα· ἀναγνωρίζω τὴν καρδίαν σου, ἀλλ' εἶνε ὄνειρα αὐτά! Κόρη ἀνατραφεῖσα εἰς τὸ μοναστήριον εἶνε δυνατὸν νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν παράλυτον αὐτὸν κατακτητὴν...

— Στάσου, μητέρα, στάσου! ὑπέλαβεν ὁ μαρκησίος, δὲν ἐτελείωσα ἀκόμη τὴν διήγησίν μου. Ὅταν ἐπλησιάζαμεν πάλιν τὰς νεάνιδας, ἡ δεσποινὶς Ἀρτεμις ὀνόμαζε τὸν ἀδελφόν μου καθαρῶς καὶ ἀπεριστρόφως κύριον δοῦκα. Ὁμιλεῖ καὶ ἐγάλα μαζὺ του, ἔλαβον δὲ καὶ ἐγὼ ἀφορμὴν νὰ τὸν βοηθήσω νὰ δείξῃ τὰ προτερήματά του. Δὲν εἶχεν ὅμως καὶ πολλὴν ἀνάγκη τῆς βοηθείας μου, διότι τὸν ἐβοήθει εἰς τοῦτο ἐκείνη, ἡ ὅποια μεγάλην ἐπίσης ἠσθάνετο εὐχαρίστησιν ἐπιδεικνύουσα τὸ πνεῦμα τῆς καὶ τὴν εὐθυμίαν τῆς.

— Ἡ ἀλήθεια εἶνε, εἶπεν ὁ δούξ παρασυρόμενος ὑπὸ ἀκαταμαχῆτου αὐταρκείας, ὅτι εἶνε χαριεστάτη ἡ μικρὰ αὕτη Ἀρτεμις, τὴν ὅποιαν εἶδα νὰ παίξῃ μὲ τὴν κούκλαν τῆς. Τῆς τὸ ἐνθύμισα μάλιστα, διότι δὲν ἤθελα νὰ τὴν ἀφήσω εἰς πλάνην περὶ τῆς ἡλικίας μου.

— Ἐγὼ δέ, ὑπέλαβεν ὁ μαρκησίος, προσέθηκα ὅτι ψεύδουσα ὅτι ἐγὼ εἶχα ἰδεῖ τὴν κούκλαν τῆς, καὶ ὅτι σὺ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἔπαιζες ἀκόμη τὸ σερβάνι. Ἄλλ' ἡ δεσποινὶς Ἀρτεμις δὲν ἠθέλησε νὰ ὑποθίσω, ὅτι ἐξηκολούθει ἀκόμη νὰ μὲ θεωρῇ ὡς δοῦκα.

«Ὅχι, ὄχι, κύριε μαρκησίε, εἶπε γελῶσα· ὁ κύριος ἀδελφός σας εἶνε τριάνοντα ἔξ ἐτῶν τὸ γνωρίζω κάλλιστα...» Καὶ τὰ ἔλεγεν αὐτὰ μ' ἓνα κάποιον τρόπον...

— Ὡστε νὰ μὲ τρελλάνῃ! συμφωνῶ, εἶπεν ὁ δούξ ἐγειρόμενος καὶ ἀναρρίπτων πρὸς τὴν ὀροφὴν τὰ δίοπτρα τῆς μητρὸς του ἅτινα ἔδραξε πάλιν δεξιῶτατα· ἀλλ' αὐτὰ ὅλα εἶνε ἀνοησία! Ἡ δεσποινὶς Ἀρτεμις εἶνε ἀφελεστάτη καὶ χαριτωμένη μικρὰ ἐρωτότροπος, ἀληθὴς κόρη τοῦ σχολείου, μεθυσμένη κἄπως μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι προσεχῶς πηγαίνει εἰς τὸν κόσμον, κ' ἐτοιμαζομένη νὰ γυρίσῃ πολλὰς κεφαλὰς μέχρις οὗ γυρίσῃ καὶ ἡ ἰδική τῆς. Ἄλλ' αὐτὰ εἶνε ἀκόμη

πρόωρα!... Ἀὔριον τὸ πρῶν, ἀφοῦ σκεφθῇ... Κ' ἔπειτα θὰ τῆς εἰποῦν τόσα κακὰ πράγματα περὶ ἐμοῦ!

— Ἀὔριον τὸ βράδν θὰ τὴν ἰδῆς καὶ πάλιν, εἶπεν ὁ μαρκησίος, καὶ θὰ κατορθώσης ἐξαίρετα νὰ πολεμήσης πᾶσαν κακὴν ἐπήρειαν, ἂν ὑπάρχῃ, τὸ ὅποῖον δὲν πιστεύω. Μὴ φαντάζεσαι τὸν ἑαυτὸν σου φοβερώτερον παρ' ὅ,τι εἶσαι, κύριε ἀδελφέ μου! Ἐπειτα ἡ δούκισσα εἶνε τὸρα μὲ τὸ μέρος σου, καὶ ὅταν ἀνεχώρεις σοῦ εἶπεν: «Ἐπαναβλεπόμεθα! Καθ' ἐσπέραν εἴμεθα ἐδῶ. Εἰς τὸν κόσμον θὰ ὑπάγωμεν μετὰ τὰ Χριστοῦγεννα· τὸ ὅποῖον σημαίνει σαφέστατα καὶ καθαρῶτατα τὰ ἐξῆς: Ἐχομεν ἀκόμη ἓνα σωστὸν μῆνα, καθ' ὃν ἐγὼ καὶ ἡ βαπτιστικὴ μου δὲν θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸν κόσμον. Εἰς σὰς ἀπόκειται νὰ τῆς ἀρέσετε, πρὶν μεθυσθῇ μὲ τὴν χαρὰν καὶ τοὺς στολισμούς. Νέους δὲν δεχόμεθα σχεδὸν διόλου. Ἐπειτα δὲ ἔργον σας εἶνε νὰ γείνετε ὁ νεώτερος πάντων, τούτεστι ὁ προθυμότερος καὶ εὐτυχέστερος.»

— Θεέ μου! εἶπεν ἡ μαρκησία, νομίζω, πτωχέ μου δούξ, ὅτι ὀνειρεύομαι. Ποῦ νὰ σὲ συλλογισθῶ! Ποῦ νὰ φαντασθῶ ὅτι ἦτο δυνατὸν σὺ, ὅστις ἐγάλασες τόσας γυναῖκας, νὰ εὔρης πλέον γυναῖκα ἀρκετὰ ἀπλῆν, ... ἀρκετὰ γενναίαν, ... ἀρκετὰ φρόνιμον... — διότι τέλος πάντων ἐδιορθώθης πλέον, ὑποθέτω, καὶ νομίζω ὅτι θὰ καταστήσης εὐτυχεστάτην τὴν δούκισσαν Ἀλερία.

— Αὐτό, μητέρα, σὰς τὸ ἐγγυῶμαι! ἀνεφώνησεν ὁ δούξ. «Ὅ,τι μ' ἔκαμε κακὸν ἦτο ἡ ἀμφιβολία, ἡ πείρα, αἱ ἐρωτότροποι γυναῖκες, αἱ φιλόδοξοι. Ἄλλὰ νεάνις χαριεστάτη, κόρη δεκαεξ ἐτῶν, ἡ ὅποια νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς ἐμέ, πάμπτωχον ὡς εἶμαι... θὰ μὲ κάμῃ πάλιν ἐξ ἀρχῆς παιδίον. Αὐτὸ θὰ σὰς κάμῃ καὶ σὰς εὐτυχῇ, πῶς; Καὶ σὲ Οὐρβανέ, ὅστις ἐφοβείσο τόσον μὴ ἀναγκασθῆς νὰ νυμφευθῆς;

— Τί, μήπως ἔταξε νὰ μείνῃ ἄγαμος; εἶπεν ἡ μαρκησία θεωροῦσα φιλοστόργως τὸν μαρκησίον.

— Διόλου! ἀπεκρίθη ζωηρῶς ὁ Οὐρβανός. Ἄλλὰ βλέπετε ὅτι εἶνε καιρὸς ἀκόμη ἀφοῦ ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός μου κάμνει τόσας λαμπρὰς κατακτήσεις. Ἄν μ' ἀφήσετε νὰ σκεφθῶ ἀκόμη ὀλίγους μῆνας...

— Πραγματικῶς ὑπέλαβεν ἡ μαρκησία, δὲν εἶνε βία, καὶ ἀφοῦ ἔχομεν τόσον καλὴν τύχην, ἐμπιστεύομαι εἰς τὸ μέλλον... καὶ εἰς σὲ καλὴ μου υἱέ.

Καὶ ἠσπάσθη ἀμφοτέρους τοὺς υἱούς τῆς. Ἐξαλλος ἐξ ἐλπίδος καὶ χαρᾶς, ἠσπάσθη καὶ τὴν Καρολίαν, λέγουσα:

— Καὶ σὺ, εὐμορφη καὶ καλὴ μου ξανθοῦλα, νὰ χαρῆς ἐπίσης.

Ἡ Καρολίνα εἶχε διαθέσει νὰ χαρῆ πολὺ πλείονον ἢ ὅσον ἐνδομύχως ὠμολόγει. Κεκμηκυῖα ἐκ τῶν συγκινήσεων ὀλοκλήρου ἡμέρας, ἀπεκοιμήθη γλυκύτατα, διανοουμένη ὅτι ἡ κρίσις εἶχεν ἀναβληθῆ, καὶ ὅτι ἐπὶ τινα ἔτι χρόνον δὲν θὰ ἔβλεπε τὸ ἀνέκκλητον κώλυμα τοῦ γάμου παρεντιθέμενον μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Κ. Βιλλεμέρ.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ ΕΝ Τῇ ΔΥΣΕΙ

ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ

Συνέχεια ἴδε σελ. 521.

ΚΑ'

Παραβαλλόμενοι οἱ Στρατιῶται πρὸς τοὺς βερσιδῆρους καὶ ἀτελῶς κατηρτισμένους ἰππεῖς τῆς Εὐρώπης, ὑπερεῖχον τούτων ἐν πᾶσι, διότι καὶ ἐλαφρῶς ἦσαν ἐσκευασμένοι, καὶ καρτερικῶς ὑπέφερον τὰ πάντα, καὶ τακτικὴν καὶ πειθαρχίαν καὶ στρατιωτικὴν τιμὴν ἐγνώριζον ὡς οἱ παλαιοὶ μισθοφόροι, ἔμενον πιστοὶ εἰς τὸν ὄρκον τῶν, ἠττωμένων δὲ τοῦ ἡγεμόνος τῶν ἐπρωτίμων ν' ἀποθάνωσι παρὰ νὰ παραδώσωσι τὰ ὄπλα: «πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν ἢ τὰ ὄπλα παραδοῖεν» ἔλεγον καὶ οἱ Μύριοι εἰς τὸν νικητὴν Ἀρταξέρξη. Ἐνῶ ἅπαντες οἱ Ἴταλοὶ στρατιῶται παραδίδονται ἀμαχητὴ εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΒ', μόνοι οἱ Στρατιῶται μένουσι πιστοὶ εἰς τὴν Βενετίαν, ὡς γράφει αὐτὸς ὁ εἰς τὰς τάξεις τοῦ νικητοῦ κατ' αὐτῶν πολεμῶν Μερκούριος:

Οἱ Ταλικοὶ δὲ ἅπαντες τῆς Αὐθεντιᾶς ἐφύγαν, καὶ δημεγέρται ἴγνησαν μὲ τοὺς ἐχθροὺς ἐπήγαν, καὶ οὐδεὶς οὐδὲν ἀπέμεινε, μόνον οἱ Στρατιῶται Πελοποννήσιοι ὁμοῦ καὶ οἱ Μακεδονίταις ¹⁾.

Ὁ *maréchal dela Marck* γράφει εἰς τ' ἀπομνημονεύματά του (XX) ὅτι ἐν ἔτει 1510 δύο Στρατιῶται ὑπηρετοῦντες ὁ μὲν τὴν Γαλιάν ὁ δὲ τὸν Πάπαν τοσοῦτον λυσσῶδῶς συνεπλάκησαν, ὥστε ἀμφότεροι ἔπεσαν νεκροί, πρὸς μεγίστην λύπην τοῦ στρατάρχου ἐπισημειοῦντος «*et fut grand dommage, car ils estoient tous deux gentils compagnons entre les Albanois*».

Ὁ προμνημονευθεὶς Μερκούριος δὲν δύναται νὰ ἐνόησῃ πῶς ὁ ἀρχιστρατῆγός του Γαλεάττος ὁ Σανσεβερίνος παρεδόθη ζῶν εἰς τοὺς Γάλλους. ἐνῶ οἱ ὑπὸ τὸν Μερκούριον ἰππεῖς ἐνίκησαν, καὶ

φονεύσαντες πολλοὺς ἐχθροὺς ἐντίμως ὑπεχώρησαν.

Ὅμοι, κακὴν ποῦ ἦτονε, ἴς τὸν κόσμον ποῦ ἐφάνη, ὅτ' εἰς κεῖνον τὸν πόλεμον φοβήθη ν' ἀποθάνῃ, καὶ ἐστερήθη τῆς τιμῆς, πάντες ν' τὸν ὀνειδίζου, μεγάλοι τε καὶ οἱ μικροὶ ὡς ποτε ζῆ νὰ βρίζουν! ὦ, τὸν μωρὸν καὶ ἄνανδρον τὶ τὸν φελεῖ ἡ ζωὴ του, τοὺς πάντας νὰ αἰσχύνεται, νὰ μ' ἔχη τὴν τιμὴν του ν' ἀφήσῃ φήμην αἰσχιστον εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας, καὶ ἄεὶ νὰ κατακρίνεται εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας! ¹⁾.

Ἀληθῆ τέκνα τοῦ πολέμου, δὲν πολεμοῦσι διὰ τὸν μισθόν, ἀλλὰ διὰ τὴν δόξαν τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς πατρίδος. Ὁ παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν πολεμῶν ὑπὸ τὰς ἀγγλικὰς σημαίας Θωμάς ὁ Ἀργεῖος παρορμᾷ εἰς μάχην τοὺς Στρατιῶτας διὰ τῆς ἐξῆς δημηγορίας, τὴν ὁποίαν μεταφέρει ὁ αὐτῆκος Νικάνδρος Νούκιος: «Ἐλλήνων ἐσμὲν παῖδες καὶ βαρβάρων σμῆνος οὐ πτοούμεθα· τίνυνν τὴν πρέπουσαν ἡμῖν ἀρετὴν καὶ ἐν τῷ πολέμῳ καρτερίαν ἀποδείξωμεν, ἵν' ἅπαντες λέγειν ἔχοιεν, ὡς οἱ ἐξ Ἑλλάδος ἐν τοῖς Εὐρωπαϊοῖς μέρεσιν εὐρεθέντες ἔργα χειρὸς ἀρίστης ἐπεδείξαντο... Τοιγαροῦν, ὦ ἄνδρες, ἀνδρείως καὶ συντεταγμένως τοῖς ἐχθροῖς ἐπιβάλλωμεν, καὶ τὴν Ὀκείανειον ἀκτὴν αἵμασιν ἐναντίων φονεῖζωμεν, καὶ τὴν πάλαι θρυλλουμένην Ἑλλήνων ἀνδρείαν ἔργοις αὐτοῖς φανεράν ποιήσωμεν.» Οὕτω περίπου καὶ ὁ Μερκούριος δημηγορεῖ εἰς τοὺς ὀπαδοὺς του:

Περιλημένοι μου ἀδελφοί, παιδιὰ μου ἀγαπημένα, ποῦ πάντα ἐπολεμήσατε ἄετα καὶ ἐπαινεμένοι, γονεῖς σας ἐτιμήσατε ὁμοίως καὶ πατρίδα ²⁾.

Δὲν ἤλθεν εἰς Ἰταλίαν οὔτε ὑπὲρ τῆς Βενετίας νὰ πολεμήσῃ, οὔτε χρήματα νὰ κερδίσῃ, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον «διὰ νὰ τὸν γνωρίσουν ὅλοι:

οἱ ἀνδρειωμένοι καὶ εὐγενεῖς ὅλοι νὰ μὲ τιμήσουν.

Ἐνα καὶ μόνον ἐπιδιώκει σκοπὸν, «πῶς τ' ἀλλότρια γένῃ

νὰ τὰ νικήσῃ, καὶ φανῆ ὡς ἄλλος Παλαμῆδης, ἀνδρεῖός τε καὶ συνετός, λέγω, ὡς Διομήδης.

Τὸν ἔστειλεν ὁ πλανήτης του διὰ ν' ἄρχῃ στρατειῶν,

νὰ κάμῃ ἔργα θαυμαστά, ἴς τὸν κόσμον ἵπαινεμένα, καὶ εἰς τοὺς μεταγενέστερους νὰ εὐρεθοῦν γραμμένα.

Θέλει νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς τὸν συμπατριώτην του Παλαμῆδην, καὶ ἰδίως πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα συχνότατα φέρεται ἐν τῷ ποιήματι τοῦ Κορωναίου:

μ' ὅλους τοὺς Στρατιῶτας τοῦ ὄρμου ὡς Ἀχιλλέα, ἔχει τὴν γνώσιν Νέστορος, καὶ ἀνδρείαν Ἀχιλλέως.

Κατενθουσιάζθη, ὅταν ἤκουσε τὸν στρατηγὸν Νάρδον προσφωνοῦντα αὐτόν:

¹⁾ Μερκούριου ἀνδραγαθήματα σελ. 38.

²⁾ Αὐτόθι. σελ. 70.